

УДК.371.13

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКЛАДАННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ»
В УМОВАХ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ**

Кравченко Г. Ю.,

доктор пед. наук, доцент, професорка
кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця,
м. Харків, Україна

Анотація. У змісті статті розглянуто особливості підготовки майбутніх керівників освітніх організацій за спеціальністю 073 «Менеджмент». Проблеми навчання студентів із зазначеної спеціальності передбачають отримання необхідних знань та можливостей професійного розвитку. Звернено увагу на умови та процес викладання навчальної дисципліни «Управління розвитком».

Ключові слова: *інтегральні компетентності, активні та інтерактивні методи навчання, система оцінювання.*

Сучасна освітня політика держави визначає найважливішим завданням вищої освіти підготовку компетентного, конкурентоздатного фахівця. Вивчення навчальної дисципліни «Управління розвитком» сприяє формуванню у слухачів магістратури здатності розв'язувати спеціалізовані і практичні проблеми щодо розвитку організацій на основі аналізу факторів освітнього середовища та використання результатів дослідження для обґрунтування управлінських рішень.

Для досягнення освітньої мети зазначеної дисципліни визначено основні завдання: засвоєння теоретичних основ управління розвитком організацій;

оволодіння методами та технологіями обґрунтування напрямків розвитку організацій; уміння самостійного використання механізмів вибору, обґрунтування та прийняття рішень щодо управління розвитком організацій.

Навчальна дисципліна «Управління розвитком» є базовою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців другого (магістерського) рівня за спеціальністю 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Управління навчальним закладом» в Харківському національному економічному університеті ім. Семена Кузнеця.

Навчальна дисципліна «Управління розвитком» забезпечує набуття здобувачами освіти інтегральної компетентності – набуття здатності розв’язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук. У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 1.

Таблиця 1

**Оволодіння студентами
професійними компетентностями**

під час вивчення навчальної дисципліни «Управління розвитком»

Компетентності	Результати навчання
ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети	РН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення
ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);	РН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах
ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	РН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення
СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани	РН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління	РН13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу)
СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.	РН3. Проектувати ефективні системи управління організаціями

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проєктної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу [1; 3].

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів [1; 2].

Основними цілями введення системи оцінювання результатів навчання магістрів за навчальною дисципліною «Управління розвитком» у роботу кафедр педагогіки, іноземної філології та перекладу ХНЕУ ім. Семена Кузнеця є: стимулювання повсякденної систематичної роботи магістрів; зниження ролі випадкових чинників при здійсненні захисту індивідуального (групового) проєкту під час виконання практичних завдань; визначення реального місця, яке посідає магістр серед управлінців своєї категорії відповідно до власних фахових успіхів; підвищення мотивації магістрів до опанування управлінських освітніх програм на базі оцінки результатів їх навчальної роботи; створення

об'єктивних критеріїв для визначення кандидатів на продовження навчання у рамках багаторівневої системи освіти [1]. Система оцінювання рівня результатів навчання магістрів заснована на використанні сукупності контрольних точок, оптимально розташованих на всьому часовому інтервалі вивчення модулів навчальної програми. При цьому передбачається розподіл усього програмного матеріалу на ряд самостійних, логічно завершених модулів і здійснення відповідно до них контрольних заходів. Важливим принципом системи оцінювання є вимога своєчасного виконання магістром усіх навчальних завдань.

За допомогою відповідних методів педагогічної діагностики (педагогічного спостереження, бесід, анкетувань, інтерв'ю, тестів тощо) проводиться аналіз освітнього процесу та визначається його ефективність (результативність). Результативність здійснюваних діагностичних вимірювань свідчить про стан засвоєння матеріалу, та просування магістрів до бажаної мети, про недоробки, про доцільність обраних викладачем методів та критеріїв оцінювання, технологій навчання, методів та засобів викладання.

Результатом практичної роботи магістрів є авторські моделі управління розвитком освітніх організацій, які магістри можуть використовувати в змісті дипломних проєктів (табл. 2).

Таблиця 2

**Факторно критеріальна модель
аналізу стану управління громадсько-активною школою в умовах
сталого розвитку**

(автор-упорядник Поклонський О.О., магістр, директор ХЗОШ №38)

Фактори	Вагомість фактора	Критерії	Вагомість критерію	Рівень вияву
Організаційно-правове забезпечення управління ГАШ	0,24	Наявність нормативно-правової та організаційної документації з питань роботи в системі ГАШ	0,18	
		Розподіл функціональних обов'язків	0,17	
		Узгодженість планів роботи структурних підрозділів з питань функціонування ГАШ	0,17	
		Колегіальність процесу планування ГАШ	0,13	
		Кадрове забезпечення та ступінь залучення працівників до системи ГАШ	0,24	
		Наявність та обґрунтованість системи оцінки результатів управління ГАШ	0,11	

Інформаційно-методичний супровід управління ГАШ	0,20	Наявність зв'язків ЗЗСО з організаціями та установами з питань управління ГАШ	0,14	
		Ступінь використання зв'язків ЗЗСО з організаціями та установами з питань ГАШ	0,14	
		Наявність умов для участі працівників ЗЗСО у заходах з питань функціонування ГАШ	0,20	
		Наявність банку управлінських та освітніх технологій діяльності ГАШ у закладі	0,16	
		Створення механізму інформування та ознайомлення з управлінськими та освітніми технологіями діяльності ГАШ	0,16	
		Використання засобів Інтернет з питань функціонування ГАШ	0,10	
		Співпраця зі ЗМІ	0,10	
Стан управлінської діяльності у процесі розбудови або функціонування ГАШ	0,3	Аналітична діяльність	0,13	
		Планово-прогностична діяльність	0,21	
		Організаційна діяльність	0,21	
		Фінансова діяльність	0,16	
		Контролююча діяльність	0,13	
		Мотиваційно-рефлексійна сфера діяльності	0,16	
Реалізація моделі ГАШ	0,23	Демократизація закладу	0,34	
		Волонтерство	0,27	
		Взаємовигідне партнерство в системі «школа – громада»	0,39	
Результативність управлінської діяльності відповідно до стандартів ГАШ	0,13	Лідерство	0,09	
		Соціальна інклюзія	0,11	
		Волонтерство	0,09	
		Безперервне навчання	0,13	
		Шкільна культура	0,13	
		Послуги	0,10	
		Партнерство	0,11	
		Залучення батьків	0,10	
		Розвиток громади	0,14	

Список літератури:

1. Кравченко Г. Ю. Особливості впровадження системи оцінювання рівня професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної педагогічної освіти / Г. Ю. Кравченко // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: зб. наук. праць / за заг. ред. Л. Д. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО. Вип. 30-31(34-35). Харків: НТУ «ХПІ», 2012. С. 24 – 33.

2. Кравченко Г. Ю. Особливості змісту навчальної дисципліни «Педагогічний консалтинг» у підготовці студентів за магістерськими програмами / Г. Кравченко, О. Почуєва / електронний науковий фаховий журнал «Імідж сучасного педагога» № 3 (198), 2021. С.42-47 <http://isp.poippo.pl.ua>

3. Лунячек В. Е. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки керівних кадрів в умовах магістратури до управління якістю освіти / [Електронний версія] – Режим доступу: <http://mydisser.com/ua/catalog/view/238/246/9677.html>.